

JUSTITISMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dok.: 1860415

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål AC-AG fra Folketingets Retsudvalg den 3. marts 2016

Samrådsspørgsmål AC:

”Vil ministeren redegøre for, om ministeren eller ministeriet i forbindelse med USA's brug af dansk luftrum og lufthavn med flyet med registreringsnummer N977GA i juni 2013 har eller havde kendskab til flyets mission, jf. artiklen ”USA sendte fly til Danmark for at hapse Snowden” fra www.denfri.dk den 24. januar 2016?”

Samrådsspørgsmål AD:

”Hvilke drøftelser har regeringen og relevante ministerier haft vedrørende et samarbejde med USA om at pågribe, arrestere og/eller udlevere Edward Snowden, og har den danske stat

indgået i eller indvilliget i at indgå i nogen form for samarbejde om dette?”

Samrådsspørgsmål AE:

”Vil ministeren, såfremt den danske stat omkring juni 2013 var i dialog med USA om at samarbejde om udlevering af Edward Snowden, redegøre for, om regeringen modtog nogen diplomatisk garanti fra USA om, at Edward Snowden ikke ville risikere at blive udsat for tortur eller idømt dødsstraf, idet det ifølge artiklen, ”USA sendte fly til Danmark for at hapse Snowden” fra www.denfri.dk den 24. januar 2016, først var i juli 2013, at den amerikanske stat meldte ud, at man ikke vil kræve dødsstraf eller udsætte Edward Snowden for tortur, og med henvisning til at Danmark ifølge udleveringsloven ikke må udlevere danske eller udenlandske statsborgere, hvis der er risiko for, at personen vil blive udsat for tortur, umenneskelig behandling eller dødsstraf?”

Samrådsspørgsmål AF:

”Kan ministeren redegøre for årsagerne til de enkelte udskydelser af aktindsigt, jf. artiklen, ”USA sendte fly til Danmark for at hapse Snowden” fra www.denfri.dk den 24. januar 2016, hvoraf det fremgår, at aktindsigten ad adskillige omgange er blevet udskudt?”

Samrådsspørgsmål AG:

”Er det ministerens holdning, at Justitsministeriet bør undtage offentligheden fra adgang til aktindsigt i en række dokumenter alene med den begrundelse, at der er en nærliggende fare for, at Danmarks forhold til et andet land vil lide skade?”

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Josephine Fock (ALT) og Lisbeth Bech Poulsen (SF).

[Indledning]

1. De fem samrådsspørgsmål, der er stillet til mig, vedrører tre forskellige temaer.

For det første er der spurgt til formålet med det amerikanske regeringsfly, der landede i Københavns Lufthavn i juni 2013.

For det andet er der spurgt til, i hvilket omfang man fra dansk side har samarbejdet med USA om anholdelse eller udlevering af Edward Snowden eller modtaget konkrete garantier i den forbindelse.

For det tredje er der spurgt til en konkret sag om aktindsigt, som Justitsministeriet har behandlet.

[Det amerikanske regeringsfly – spm. AC]

2. Om formålet med tilstedeværelsen af det amerikanske fly, der spørges til, kan jeg oplyse, at det fremgår af dokumenterne i Justitsministeriets sag, at ministeriet den 24. juni 2013 blev kontaktet af Rigspolitiet med besked om, at et amerikansk regeringsfly muligvis ville mellemlande i Danmark.

Dagen efter – altså den 25. juni – modtog ministeriet en orientering fra Rigspolitiet om, at flyet forventedes at lande samme dag i Københavns Lufthavn.

Det blev samtidig oplyst, at flyet hverken medbragte våben, ammunition eller anholdte. Og derfor var der ikke behov for nogen tilladelser fra Justitsministeriet.

Det fremgik også, at flyet havde fået den nødvendige landingstilladelse, men det vil jeg overlade til transport- og bygningsministeren at sige mere om.

3. Det fremgår af en e-mail af 27. juni fra Rigspolitiet til Justitsministeriet, at formålet med det pågældende flys tilstedeværelse angiveligt var at transportere Edward Snowden til USA, såfremt han måtte blive udleveret til USA.

Da flyets tilstedeværelse i Danmark hverken krævede våbentilladelse eller transittilladelse fra Justitsministeriet, har ministeriet alene modtaget de pågældende oplysninger til orientering.

4. Denne beskrivelse af forløbet har jeg også givet til Retsudvalget i min nylige besvarelse af spørgsmål nr.

252, ligesom jeg kan henvise til mit brev til Folketinget af 4. februar om samme emne.

[Samarbejde med USA om anholdelse og udlevering af Snowden – spm. AD og AE]

5. Der er desuden spurgt til, om man fra dansk side har samarbejdet med USA eller modtaget garantier fra USA i forbindelse med USA's bestræbelser for at få Edward Snowden anholdt og udleveret til retsforfølgning.

Som jeg tidligere har oplyst over for Folketingets Retsudvalg i min besvarelse fra december sidste år af spørgsmål nr. 69, så er Justitsministeriet meget tilbageholdende med at afgive nærmere oplysninger om konkrete sager om internationalt strafferetligt samarbejde.

Det skyldes navnlig, at oplysninger og anmodninger i sådanne sager normalt udveksles under en underliggende forudsætning om fortrolighed.

Derfor ønsker jeg heller ikke under samrådet i dag at udtale mig om, hvorvidt der har været noget samarbejde mellem danske og amerikanske myndigheder i forbindelse med Edward Snowden.

6. Helt generelt kan jeg dog sige, at spørgsmål om, hvorvidt Danmark vil kunne udlevere en person til strafforfølgning i et andet land, afgøres efter reglerne i udleveringsloven.

Om udleveringslovens betingelser er opfyldt, er en konkret vurdering, som først foretages i forbindelse med, at der skal træffes afgørelse i en konkret sag.

7. Skulle det – rent hypotetisk – en dag blive aktuelt at tage stilling til, om Danmark ville kunne udlevere Edward Snowden til USA, vil det altså skulle ske efter reglerne i udleveringsloven.

Det indebærer bl.a. – som det også anføres af spørgerne – at udlevering ikke vil kunne ske, hvis der er fare for, at vedkommende får en dødsstraf eller udsættes for tortur eller anden umenneskelig behandling i tilfælde af udlevering.

Det er noget, de danske myndigheder ville skulle forholde sig konkret til på det tidspunkt, hvor en afgørelse træffes.

Men jeg vil gerne gentage; det er et hypotetisk spørgsmål, da Edward Snowden som bekendt ikke opholder sig i Danmark, men i Rusland, hvor han har fået politisk asyl.

[Justitsministeriets behandling af anmodning om aktindsigt – spm. AF og AG]

8. Jeg vil nu vende mig mod det spørgsmål, der vedrører en konkret sag om aktindsigt, som Justitsministeriet har behandlet, og som jeg kan forstå, ligger til grund for en artikel på hjemmesiden denfri.dk.

I anmodningen, som Justitsministeriet modtog den 31. august 2015, blev der spurgt dels til en eventuel korrespondance mellem danske og amerikanske myndigheder om Edward Snowden – herunder om en eventuel arrestordre – dels til det amerikanske regeringsfly, der landede i Københavns Lufthavn.

Justitsministeriet traf afgørelse i sagen den 1. december; det vil altså sige, at ministeriet var 3 måneder om at afgøre sagen.

I den periode sendte ministeriet 3 breve, hvoraf det fremgik, at det desværre ikke havde været muligt at træffe afgørelse inden en nærmere angivet frist.

9. Forvaltningsretskontoret, som behandler ministeriets aktindsigtssager, har oplyst mig om, at den pågældende sag er blevet behandlet som enhver anden begæring om aktindsigt, som ministeriet modtager.

Det indebærer indledningsvis, at der foretages en søgning efter relevante dokumenter.

Dernæst foretages en gennemgang af eventuelt identificerede dokumenter med henblik på at vurdere, om der er dokumenter eller oplysninger, som er omfattet af offentlighedslovens undtagelsesbestemmelser, og der derfor af den ene eller anden grund ikke kan udleveres.

Hvorfor noget ikke kan udleveres, kan der være flere grunde til.

Hensynet til Danmarks forhold til andre lande er et af de hensyn, som efter offentlighedsloven kan begrunde, at oplysninger undtages fra aktindsigt.

Det fremgår af offentlighedslovens § 32.

Sådan var det også efter den tidligere gældende offentlighedslov.

Så i forhold til spørgsmål AG kan jeg svare, at det følger af reglerne i offentlighedsloven, at oplysninger kan undtages fra aktindsigt med den begrundelse, at der er en nærliggende fare for, at Danmarks forhold til et andet land vil lide skade.

10. Men det er selvfølgelig ikke tilfredsstillende, at det har taget ministeriet 3 måneder at behandle sagen.

Det er heller ikke tilfredsstillende, at ministeriet i forbindelse med de udmeldte tidsfrister ikke har været i stand til at give et mere realistisk skøn over, hvornår sagen kunne forventes færdigbehandlet.

I afgørelsen den 1. december beklagede ministeriet derfor også den lange sagsbehandlingstid.

11. Justitsministeriet bestræber sig generelt på at behandle sager om aktindsigt så hurtigt som muligt.

Men det må konstateres, at ministeriet her – og i en række andre sager – ikke har været hurtigt nok. Det er langt fra tilfredsstillende.

Derfor er der også iværksat initiativer for at få forbedret sagsbehandlingstiderne, for det er helt klart, at der skal ske væsentlige forbedringer på det punkt.

Tak for ordet, som jeg vil give videre til transport- og bygningsministeren.